

شناسه سند:	دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی دانشکده پرستاری و مامایی دفتر توسعه آموزش مدرج دوره نظری و عملی
-------------------	--

اطلاعات مربوط به درس
گروه آموزشی ارائه دهنده: بهداشت جامعه نام درس: پرستاری بهداشت مادر و نوزاد نوع و تعداد واحد: ۲/۵ واحد نظری پیش نیاز/هم نیاز: فارماکولوژی، آموزش به بیمار رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پرستاری روز و ساعت کلاس: چهارشنبه ها ساعت ۱۵-۱۳ و چهار هفته آخر (چهارشنبه ها ساعت ۱۷-۱۵)

اطلاعات اساتید همکار	اطلاعات مسئول درس
مدرس ان همكار: دكتور پروانه وصلي زمان و محل ملاقات: دانشكده پرستاری و مامائی تلفن تماس: ۸۸۶۵۵۳۶۶ داخلی ۳۳۰ پست الکترونیک اساتید: parvanehvasli@gmail.com	نام مسئول درس: دكتور فرشته جواهری طهرانی رتبه علمی: استادیار رشته تحصیلی: پرستاری سلامت جامعه محل کار: دانشكده پرستاری و مامائی تلفن تماس: ۸۸۶۵۵۳۶۶ داخلی ۳۳۰ پست الکترونیک: fereshte.javaheri@yahoo.com
تاریخ آخرین ویرایش طرح درس: ۱۴۰۲/۱۱/۱۷	

شرح درس:

این درس بر پی ریزی یک جامعه سالم مبتنی بر موازین اسلام استوار است. بر این اساس مفاهیم بهداشت مادران و نوزادان، قلمرو فعالیت مادر، نوزاد و سلامت زن به عنوان یک اولویت در ارائه مراقبت های بهداشتی اولیه با توجه به استراتژی های سازمان بهداشت جهانی است. اهمیت آموزش در تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت مادران، نوزادان و پیشگیری از عوارض ناشی از تغییرات بلوغ، بارداری، زایمان و یائسگی شرح داده می شود. این درس با حضور فعالانه دانشجویان در حیطه های آموزش نظری و عملی و آشنایی با مراحل طبیعی زندگی مادر و نوزاد به آن ها فرصت می دهد تا توانایی های لازم را برای ارزیابی سلامت مادر، جنین و نوزاد و به طور کلی خانواده در انتظار فرزند و تشخیص مسائل و مشکلات آن ها کسب نمایند. نظریه ها و اصول پرستاری ارائه شده در این درس پایه ای برای کاربرد تفکر انتقادی، تحقیق و استفاده از فرآیند پرستاری در مراقبت بهداشتی از مادران و نوزادان خواهد بود.

هدف کلی:

هدف این درس، انتقال دانش، نگرش و مهارت های لازم به دانشجویان نسبت به بهبود سلامت مادران و نوزادان با رویکرد خانواده محور در راستای تأمین سلامت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی از لقاح تا کهنسالی و شناخت پویایی فیزیکی، فیزیولوژیکی و روانی مادر و نوزاد و نحوه سازگاری آن ها با این مراحل مدنظر است. همچنین آموزش برای پذیرش نقش مادری و پیشگیری از عوامل تأثیرگذار مذهبی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی بر سلامت زن و خانواده در انتظار فرزند است.

اهداف اختصاصی: (توانمندی های مورد انتظار)

- پس از پایان درس انتظار می رود فراگیرنده بتواند:
- تعریف، اهداف و قلمرو فعالیت پرستاری بهداشت مادران و نوزادان را توضیح دهد.
- شاخص های مهم حیاتی در بهداشت مادران و نوزادان را شرح دهد و با ذکر مثال به دست آورد.
- پنجره جمعیتی، بار تکفل و نسبت جوانی در ایران را توضیح داده و لزوم فرزندآوری را با استناد بر این مفاهیم تبیین کند.
- استانداردهای مراقبت در بهداشت مادران و نوزادان را نام برده و شرح دهد.
- فرآیند پرستاری بهداشت مادر و نوزاد را بداند و یک مورد مراقبت را بر اساس فرآیند پرستاری بنویسد.
- بحران بارداری و نحوه سازگاری و پذیرش نقش والدی را توضیح دهد.
- اندام های تناسلی خارجی و داخلی را بشناسد و خونگیری و عصبدهی آن ها را توضیح دهد.
- سیکل قاعدگی شامل سیکل تخمدانی و رحمی و تأثیر هورمون ها بر آن ها را شرح دهد.
- مراحل بلوغ تخمک و اسپرم را به تفکیک شرح دهد.
- مراحل مختلف لقاح، تقسیم سلولی زیگوت و لانه گزینی را بداند و شرح دهد.

- تکوین و تکامل جفت، بندناف و مایع آمنیوتیک را شرح دهد.
- پرده‌های جنینی، رشد و تکامل جنین، دوره‌های زندگی زیگوت، رویان و جنین را شرح دهد.
- مشخصات گردش خون جنین را توضیح دهد.
- واژه‌ها و اختصارات مربوط به بارداری و مامایی و کاربرد آن‌ها را بداند و توضیح دهد.
- تاریخ احتمالی زایمان را بر اساس LMP و سونوگرافی CRL محاسبه کند.
- علائم و نشانه‌های حدسی، احتمالی و قطعی بارداری را بداند و تمیز دهد.
- تغییرات جسمی مادر در دوران بارداری را شرح دهد.
- تغییرات روحی و روانی مادر و پدر در دوران بارداری را شرح دهد.
- سندرم Couvade و علائم آن را شرح دهد.
- ارزیابی سلامت مادر در دوران بارداری، معاینات اولیه و شرح حال را توضیح دهد.
- ملاقات‌های روتین در دوران بارداری و تست‌های آزمایشگاهی در این دوران را توضیح دهد.
- مراقبت‌های دوران بارداری شامل تغذیه، کار و فعالیت، خواب و استراحت، دفع، مسافرت و غیره را توضیح دهد.
- علائم هشدار در دوران بارداری را بداند و بتواند با ذکر دلیل آموزش دهد.
- روش‌های ارزیابی سلامت جنین شامل شمارش حرکات جنین، مانیتورینگ خارجی و داخلی، نمونه‌برداری از پرزهای کوریونی، آمنیوسنتز، نمونه‌گیری از خون بندناف، سونوگرافی و MRI را شرح دهد و عوارض و مراقبت‌های مربوط به هر کدام را توضیح دهد.
- اهمیت مشاوره ژنتیک قبل از بارداری و تأثیر ژن‌ها بر نسل آینده را توضیح دهد.
- اختلالات کروموزومی و ژنی شایع را توضیح داده و مثال بزند.
- نحوه توارث بیماریهای کروموزومی و ژنتیکی را بداند و برای یک مورد مشابه محاسبه کند.
- عوامل موثر بر زایمان طبیعی شامل عوامل جنینی و عوامل مادری را شرح دهد.
- اقطار سر جنین، وضعیت، قرار، ایستگاه، نما و حالت را توضیح دهد و روش‌های تشخیص آن‌ها در شکم مانند روش لئوپولد را توضیح دهد.
- انواع لگن، خصوصیات هر کدام و تأثیر آن‌ها بر زایمان طبیعی را بداند و شرح دهد.
- پلویمتری و انواع اقطار لگن را بداند و نحوه اندازه‌گیری را توضیح دهد.
- نیروهای زایمان شامل انقباضات شکم و انقباضات رحمی را توضیح دهد.
- تئوری‌های مربوط به شروع زایمان را توضیح دهد.
- علائم اولیه و قریب‌الوقوع زایمان را شرح دهد.
- دردهای کاذب و حقیقی را با یکدیگر مقایسه کند.
- حرکات کاردینال مربوط به زایمان را به ترتیب نام برده و شرح دهد.

- مراقبت‌های پرستاری حین و پس از زایمان را توضیح دهد.
- علل و عوارض درد زایمان را توضیح دهد.
- اهمیت کاهش درد زایمان در تجربه زایمانی مادر را توصیف کند.
- روش‌های مختلف غیر دارویی و دارویی کاهش درد زایمان را توضیح دهد.
- عوارض هر کدام از روش‌های تسکین درد زایمان را بداند و توضیح دهد.
- مراقبت‌های پرستاری مربوط به کاهش درد زایمان را توضیح دهد.
- تغییرات فیزیکی و فیزیولوژیکی بعد از زایمان را توضیح دهد.
- آموزش‌های لازم در مورد دوره پس از زایمان را بداند و شرح دهد.
- تغییرات روحی و روانی پس از زایمان و علل آن را بداند و توضیح دهد.
- تفاوت غمگینی پس از زایمان و افسردگی پس از زایمان را بداند و با یکدیگر مقایسه کند.
- آموزش‌های لازم برای دوره پس از ترخیص از بیمارستان شامل برگشت به زندگی، کار و فعالیت، تمرینات بدنی، بازگشت قاعدگی، تنظیم خانواده و مراقبت از پستان‌ها را بداند و شرح دهد.
- خصوصیات جسمی و فیزیولوژیکی نوزاد طبیعی را بداند و شرح دهد.
- تغییرات فیزیولوژیکی در مرحله گذار از زندگی رحمی به زندگی خارج رحمی را شرح دهد.
- آپگار نوزادی، معاینات اولیه در اتاق زایمان، معاینات لازم در اتاق نوزادان و مراقبت‌های پرستاری در اتاق نوزادان را بداند و به تفصیل شرح دهد.
- مراقبت از چشم‌ها، بندناف، استحمام، پیشگیری از هیپوترمی، پیشگیری از عفونت، لزوم تزریق ویتامین کالسیفرول را بداند و اهمیت آن‌ها را شرح دهد.
- مراقبت از نوزاد در منزل شامل علائم هشدار نوزادی، دوره‌های خواب و بیداری، گریه، وزن‌گیری و واکسیناسیون نوزاد را شرح دهد.
- اهمیت تغذیه انحصاری با شیرمادر در دوران نوزادی را تبیین کند.
- فواید شیرمادر برای نوزاد و فواید شیردهی برای مادر را شرح دهد.
- تغذیه مصنوعی، انواع شیر مصنوعی، موارد قطع شیردهی را توضیح دهد.

رویکرد آموزشی:

مجازی

روش‌های یاددهی-یادگیری مرتبط:

- کلاس آنلاین همزمان   کلاس آنلاین غیر هم زمان   کلاس وارونه   روش‌های شبیه‌سازی
 بازی‌وارسازی   فروم‌های گفت و گو

سایر (نام ببرید): سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی

حضوری

روش‌های یاددهی-یادگیری مرتبط:

- سخنرانی   بحث در گروه کوچک   پرسش و پاسخ   یادگیری مبتنی بر حل-مسئله
 سایر (نام ببرید): یادگیری مبتنی بر سناریو   یادگیری مبتنی بر ارائه پروژه

ترکیبی

لطفا روش بکار گرفته شده از مجموع روش‌های حضوری و مجازی را نام ببرید:

سرفصل و تقویم ارائه درس

شماره جلسه	سرفصل	روش یاددهی-یادگیری	تاریخ جلسه	مدرس
۱	مبانی بهداشت مادر و نوزاد	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	۱۴۰۲/۱۱/۱۷	دکتر جواهری
۲	آناتومی سیستم تناسلی	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	۱۴۰۲/۱۱/۲۴	دکتر جواهری
۳	فیزیولوژی سیستم تناسلی	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	۱۴۰۲/۱۲/۱	دکتر جواهری
۴	لقاح	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	۱۴۰۲/۱۲/۸	دکتر جواهری
۵	رشد و تکامل جنین	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	۱۴۰۲/۱۲/۹	دکتر جواهری
۶	تشخیص بارداری	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	۱۴۰۲/۱۲/۲۲	دکتر وصلی

دکتر وصلی	۱۴۰۲/۱۲/۲۳	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	تغییرات فیزیولوژیک در دوران بارداری	۷
دکتر وصلی	۱۴۰۳/۱/۱۵	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	مراقبت‌های دوران بارداری یک	۸
دکتر وصلی	۱۴۰۳/۱/۲۱	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	مراقبت‌های دوران بارداری دو	۹
دکتر وصلی	۱۴۰۳/۱/۲۹	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	روش‌های ارزیابی سلامت جنین	۱۰
-	۱۴۰۳/۲/۵	-	امتحان میان ترم	۱۱
دکتر وصلی	۱۴۰۳/۲/۱۲	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	مشاوره ژنتیک	۱۲
دکتر وصلی	۱۴۰۳/۲/۱۹	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	عوامل موثر بر زایمان	۱۳
دکتر وصلی	۱۴۰۳/۲/۲۶	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	زایمان طبیعی	۱۴
دکتر وصلی	۱۴۰۳/۳/۲	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	زایمان طبیعی دو	۱۵
دکتر جواهری	۱۴۰۳/۳/۹	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	روش‌های تسکین درد زایمان	۱۶
دکتر جواهری	۱۴۰۳/۳/۹	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	دوره پس از زایمان	۱۷
دکتر جواهری	۱۴۰۳/۳/۱۶	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	نوزاد طبیعی	۱۸
دکتر جواهری	۱۴۰۳/۳/۱۶	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	تغذیه نوزاد	۱۹
-	-	-	امتحان	۲۰

انتظارات از دانشجویان/قوانین دوره:

- حضور فعال در کلاس درس
- شرکت در بحث‌های گروهی
- ارائه کنفرانس با موضوعات از پیش تعیین شده

روش ارزشیابی:

- ارزیابی تکوینی
- ارزیابی تراکمی

ردیف	روش ارزشیابی	سهم روش در نمره نهایی دانشجو
۱	سنجش میزان حضور فعال دانشجویان	۵ درصد از نمره نایی
۲	ارائه کنفرانس	۱۰ درصد از نمره نهایی
۳	امتحان میان ترم	۳۵ درصد از نمره نهایی
۴	امتحان پایان ترم	۵۰ درصد از نمره نهایی

منابع درس: (آخرین ویرایش)

<p>الف. کتب</p> <ul style="list-style-type: none"> • پرستاری سلامت مادر و نوزاد، دکتر پروانه وصلی، انتشارات اندیشه رفیع • بهداشت مادران و نوزادان، گروه مولفین، نشر سنجش و دانش • کتاب جامع بهداشت عمومی، جلد دو و سه، دکتر حسین حاتمی و همکاران، انتشارات ارجمند • پرستاری بهداشت مادران و نوزادان، ربابه ضیغمی کاشانی، الهه دشتی، محمود بختیاری، نشر جامعه‌نگر <p>ب. مقالات</p> <p>- کتب و مجلات معتبر پژوهشی و سایر سایت های تخصصی معتبر در این زمینه</p> <p>ج. محتوای الکترونیک</p>
--